Några för Sverige nya stritar (*Hom. Auchenorrh.*). Med en synonymisk anmärkning.

Av

FREJ OSSIANNILSSON.

I ett nyutkommet arbete (1955) har W. Wagner bl. a. beskrivit ett antal arter av släktet *Empoasca*, varvid han som artskiljande kännemärke begagnat sig av endoskelettala delar av hanens ljudalstrande apparat. Denna har tidigare systematiskt utnyttjats av flera förf., såsom Paoli, Oman, Wheeler, Poos, och även av mig, men Wagner är veterligen den förste som beskrivit stritarter uteslutande på grundval av skillnader i dessa strukturer. Det rör sig alltså om arter med identiskt lika hanliga genitaldelar, men då skillnaderna i den ljudalstrande apparatens byggnad äro avsevärda, råder intet tvivel om att det verkligen rör sig om goda arter.

Wagner har sålunda kunnat påvisa att *Empoasca butleri* Edw. på *Salix repens* är artskild från *E. rufescens* Mel., med vilken den hittills ansetts synonym. *Empoasca rufescens* s. str. lever enligt Wagner i Tyskland på *Salix purpurea*. Vid undersökning av mig föreliggande material har jag funnit att båda arterna förekomma även hos oss. *Empoasca butleri* har jag från Hl. Halmstad 13.7. 1941, Vg. Säter, Rånna 22.6. 1941, Ög. Vreta Kloster 14.7. 1935 och Uppl. Sånga 19.8. 1940. Uppgifter om på vilken *Salix*-art djuren fångats föreligga ej för dessa exemplar.

Empoasca rufescens Mel. fann jag på *Salix* sp. i Sk. Svalöf 22.8. 1936 samt på *Salix purpurea* i Vrml. Arvika 10.7. 1954. Tyvärr äro mina flesta ex. av *rufescens-butleri*-gruppen ♀♀, varför underlaget för vår kännedom om de två arternas utbredning hos oss t. v. är tämligen magert. Det får ökas genom nya insamlingar.

Empoasca taunica W. Wagner, som i en del avseenden står närmast *populi*, men som skiljer sig från denna genom bl. a. genitaldelarnas byggnad hos båda könen, har jag i ett hanex. från Bergianska trädgården i Stockholm (Uppl.), i vars plantskola artens värdväxt enligt Wagner, *Populus pyramidalis*, är rikligt representerad. Mitt fynd är daterat 8.9. 1942. — Förut funnen endast på Taunus.

Empoasca austriaca W. Wagner (*lindbergi* Linnav., *borealis* Lindb.) föreligger i min samling i 2 hanexemplar, båda insamlade i Dlr. Falun 2.7. och 20.9. 1937 av Bo Tjeder. Den skall leva på *Betula*. — Känd från Steiermark och från Finland.

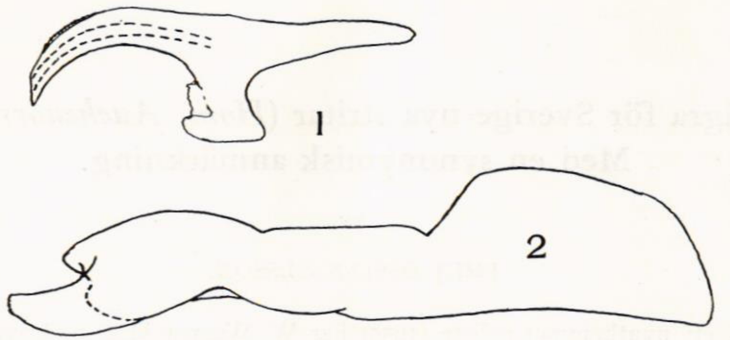

Fig. 1–2. *Dikraneura incisa* Then, ♂. 1) aedeagus, 2) högra genitalstiftet uppifrån (right style from above).

Dikraneura incisa Then fann jag talrikt på *Carex pediformis* i Botaniska trädgården i Uppsala 21.7. och 24.7. 1952. Då även ungstadier påträffades, och då *Carex pediformis* på fyndplatsen växte i renbestånd, kan det anses med full säkerhet fastställt att denna starrart är en av artens värdväxter. W. Wagner har emellertid i brev meddelat mig att *Carex pediformis* hittills veterligen ej påträffats i Pommern, där man dock funnit en ♀ av *D. incisa*, vilken därför antagligen ej är monofag på nämnda *Carex*. — Österrike, Tyskland.

Då ♂ av *D. incisa* hittills var okänd meddelas härmed avbildningar av dess genitaldelar (fig. 1–2).

Synonymisk anmärkning. — Beirne och Young (1953, s. 224) finna inga signifikativa skillnader mellan *Cicadula quinquenotata* (Boh.) och *C.* (*Limotettix*) *persimilis* Edw., varför det senare namnet skulle falla som en synonym till det förra. Den art som jag för min del uppfattar som *persimilis* Edw. är emellertid utan tvekan artskild från *quinquenotata* (jfr även Ribaut 1952, s. 145 och 148, fig. 270–274, Wagner 1939, s. 188, och Ossiannilsson 1947, s. 244–248, fig. 676, 678). Då Beirne och Young säga att de undersökt cotyper av *persimilis* Edw., skulle möjligen Ribauts, Wagners och min *persimilis* vara en annan art, som då borde få ett nytt namn. Men troligen ha Beirne och Young ej förfogat över ett så stort material av *persimilis* att de kunnat få en klar uppfattning av dess variationsbredd. T.v. finner jag därför ingen anledning att ändra den mening om de två arternas identitet och inbördes förhållande som jag redovisat i Svensk insektfauna (1947) och Catalogus insectorum Sueciae (1948).

Enligt min erfarenhet ha de två arter som jag kallar *quinquenotata* och *persimilis* olika ekologi, då den senare träffas på betydligt torrare zootoper än den förra. Jfr även Kontkanen 1950, s. 40, 41, 61, 62!

Summary.

A few leafhoppers (*Hom. Auchenorrh.*) new to Sweden. With a synonymic note.

W. Wagner (1955) has shown that *Empoasca butleri* Edw. is distinct from *E. rufescens* Mel. The two species may be separated by differences in the structure of the male sound-producing apparatus. The present author reports Swedish finds of both species. Other species new to Sweden are *Empoasca taunica* W. Wagner, *E. austriaca* W. Wagner (=*lindbergi* Linnav., *borealis* Lindb.), and *Dikraneura incisa* Then. Adults and nymphs of the latter were collected on an isolated tuft of *Carex pediformis* in the Botanical Garden in Upsala. The genitalia of the hitherto unknown male are reproduced in Figs. 1–2.

In a recent paper (1953, p. 224), Beirne and Young treat *Cicadula persimilis* (Edw.) as a synonym of *Cicadula quinquenotata* (Boh.). This is wrong if the present author's concept of *persimilis* is correct. Cf. Ribaut 1952, pp. 145, 148, figs. 270–274, W. Wagner 1939, p. 188, and Ossiannilsson 1947, pp. 244–248, figs. 676, 678. Our *Cicadula persimilis* lives on less moist zootopes than *quinquenotata*. They belong to different biocoenoses according to Kontkanen (1950, pp. 40, 41, 61, 62).

Citerad litteratur.

Beirne, Bryan P., and Young, David A., Jr. (1953): The North American species of *Cicadula* (Homoptera: Cicadellidae). Canad. Ent. LXXXV, pp. 215–226.

Kontkanen, P. (1950): Quantitative and seasonal studies on the leafhopper fauna of the field stratum on open areas in north Karelia. Ann. Zool. Soc. Zool. Bot. Fenn. Vanamo 13, No. 8.

Ossiannilsson, F. (1947): Halvvingar. Hemiptera. Stritar. Homoptera auchenorrhyncha. Andra häftet. Svensk insektfauna 7. Stockholm.

—— (1948): Homoptera auchenorrhyncha. Catalogus insectorum Sueciae VIII. Opusc. ent. 13, pp. 1–25.

Ribaut, H. (1952): Homoptères auchénorhynques. II (Jassidae). Faune de France 57. Paris.

Wagner, W. (1939): Die Zikaden des Mainzer Beckens. Jahrb. Nass. Ver. Naturk. 86, pp. 77–212.

—— (1955): Neue mitteleuropäische Zikaden und Blattflöhe (Homoptera). Ent. Mitt. Zool. Staatsinst. Zool. Mus. Hamburg, Nr. 6.